

Куш Е. О.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»

Житникова А. А.,
студентка,
Національний університет «Запорізька політехніка»

ЛІНГВАЛЬНИЙ СТАТУС ТА ВИДИ АНТРОПОНІМІВ

Ядерними елементами ономастичного простору будь-якої мови виступають антропоніми. Вони володіють усіма ознаками, притаманними власним іменам, тобто онімам. Антропоніми називають людину, не приписуючи їй жодних якостей. Ці одиниці мають понятійне значення, яке вказує на те, що носієм антропоніма є людина, чоловік або жінка [1, с. 63].

Зазначимо, що в сучасній лінгвістиці не існує ані єдиного визначення антропонімів, ані їх єдиної класифікації. Так, наприклад, антропонімом вважається «власне ім'я, яке надано людині в якості знаку, за яким можна її розпізнати» [1, с. 62], «власне ім'я, яке може мати людина (або група людей), в тому числі і прізвище, прізвисько, псевдонім, криптонім, андронім, патронім» [2, с. 29]. У вказаному визначенні фактично наводиться класифікація антропонімів. Досить детальною є класифікація антропонімів, запропонована Т. С. Олійник, яка розрізняє особисті імена, прізвища, патроніми; андроніми; мононіми; прізвиська; псевдоніми; нікнейми; криптоніми; літературні антропоніми [3, с. 7].

Патронім є частиною родового імені, наданого людині по батькові (наприклад, *Васильович, Іванівна*). Андронім є видом імені жінки за іменем, прізвищем або прізвиском її чоловіка (наприклад, *Кайдашиха*). Мононім є повним ім'ям, що складається з одного слова (наприклад, *Платон*). Прізвисько є додатковим іменем, що надано людині іншими за його характерними рисами, поведінкою, зовнішністю (наприклад, *Зірви-голова*).

Псевдонім – це ім'я вигадане, що використовується людиною у публічній діяльності замість дійсного, наданого при народженні (наприклад, *Сандро Боттічеллі – Алессандро Філіппі, Мерилін Монро – Норма Джин Бейкер*). Нікнейм – псевдонім, що використовується в Інтернеті, блогах, форумах, чатах тощо. Криптонім – підпис під твором

замість імені автора, що не дозволяє ототожнити його з тією чи іншою конкретною особою, іншими словами, ім'я, розраховане на те, щоб приховати справжнього автора твору. У разі успіху творів криптоніми найчастіше перетворюються в псевдоніми (*Б. Акунін – Григорій Чхартишвілі*) [8, с. 8–9]. У зв'язку з цим Т. С. Олійник також вказує: «попри те, що антропоніми позначають назви людей, ми маємо справу з різними категоріями імен, що пояснюється історією культури, особливостями психології людей, традиціями тощо» [3, с. 8].

Антропоніми можуть бути індивідуальними і груповими. Індивідуальні виділяють особу з колективу, групові надаються колективам, що виокремлюються на основі певних ознак. Залежно від традицій, пов'язаних з іменуванням особи у різних народів, існують різні ономастичні системи. Так, в англійській культурі особисті імена зазвичай включають ім'я, друге ім'я і прізвище (наприклад, *John Henry Bonham*) [4, с. 130]. В українській лінгвокультурі особисті імена зазвичай включають прізвища, імена та імена по-батькові (наприклад, *Марченко Іван Васильович*).

Антропонімічні одиниці вивчає антропоніміка (від грецьк. *ἄνθρωπος* – людина та *ὄνομα* – ім'я), яка стала окремою галуззю мовознавства у 70-ті рр. XX століття. Антропоніміка займається також вивченням походження, еволюції, закономірностей творення, використання та функціонування антропонімів [2, с. 30].

Таким чином, антропоніми є видами власних назв, за допомогою яких здійснюється позначення та ідентифікування людини або групи людей. Антропоніми поділяються на особисті імена, прізвища, патроніми, андроніми, мононіми, прізвиська, псевдоніми, нікнейми. Антропонімічні, як і будь-які інші власні назви, надаються індивідуально; об'єкти, ідентифіковані за допомогою власних імен, є завжди чітко визначеними; власні імена не пов'язані з поняттям. На відміну від інших онімів, антропоніми є засобами індивідуального позначення людини, чоловіка, жінки або групи людей. Вказані власні назви, їх походження, творення, використання, вивчаються антропонімікою.

Література

1. Бережна М. В. Тринадцять етапів перекладу власних назв та імен. *Вісник СумДУ*. Серія «Філологія». 2007. № 1. С. 62–67.
2. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 288 с.
3. Олійник Т. С. Семантичні та функціональні характеристики символічних власних імен в сучасній англійській мові : автореф. дис. ...

канд. філол. наук: 10.02.04 / КНУ ім. Тараса Шевченка. К., 2001. 21 с.

4. Педан М. С. Особливості перекладу власних назв у художніх творах. *Вісник ОДУ*. № 6, 2002. С. 129–136.